

MAGYAR GERONTOLÓGIA

14. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2022. 14. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

[www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia](https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia)

-TUDOMÁNYNÉPSZERŰSÍTŐ-

A „Nő, Család és Karrier – A pandémia hatása a munka és magánélet egyensúlyára a V4 országokban” című kutatás eredményei az 50 év feletti nők csoportjában

„Női karrier korhatár nélkül”/2

Beszámoló a Magyar Női Karrierfejlesztési Szövetség (MNKSZ)

Szekciójában elhangzott előadásról

Modláné Görgényi Ildikó

Kulcsszavak: V4, COVID-19, pandémia, munka-magánélet egyensúly, nők

A V4 országokban a COVID-19 járvány harmadik hullámának hatásait kerültek vizsgálatra a projekt időszakában. A kutatás célja a pandémia hatásainak feltárása a „nő, család és karrier” változásainak és azok összefüggéseinek alapján.

A kérdőíves felmérés négy egymástól távol eső helyszínen, a Cseh Köztársaságban, Lengyelországban, Magyarországon és Szlovákiában folyt éppúgy, mint a kérdőíves felmérés és a fókuszcsoporthoz tartozó interjú is. Az egyes országokban a válaszadók vidékről és több városból kerültek ki, összesen 913 fő, amelynek 94%-a nő. Valamennyi korosztály részt vett a felmérésben, de eltérő arányban. Az 50+-osok a vizsgálati kinta 55%-át (41-50 éves 31%, 51-60 éves 15%, 61+ évesek 8%) tették ki. A résztvevők kvalifikáltsága és élethelyzete eltérő volt. A négy V4 ország adatfelvételére (kérdőív) épülő statisztikai elemzést egy fókuszcsoporthoz tartozó vizsgálat egészítette ki.

A nő, család és karrier egyensúlyának ezen hármas vizsgálata újszerű a kutatás területén. Ez a komplex szemlélet lehetővé tette, hogy a döntéshozók építhessenek az eredményekre, és felismerhető legyen a számok mögött meghúzódó emberi tényezők jelentősége.

A kutatás négy célcsoportja

1. gyermekes anyák
2. családot tervező nők
3. **50 év feletti nők**
4. vidéki nők

A kérdőíves felmérés alapján a kutatás főbb megállapításai

- A járvány minden férfit és nőt hátrányosan érintett.
- Az embereknek át kellett gondolniuk és meg kellett változtatniuk munkamódszereiket, munkamódszereikről való gondolkodásmódjukat, az elvégzett munka értékelésének szemléletét, a szociális kapcsolatrendszerüket, szinte az egész életüket.
- Az egyedülállók úgy érezték, hogy egy részüknek a munkavégzés helyszíne és időbeosztása ugyan nem változott, mégis nagyon egyedül voltak, a munkatársi kapcsolatok csökkentek, az izoláltság nőtt.
- A családban élők helyzete is nagyban megváltozott az átalakított munkarend és a gyermekek digitális oktatása miatt.
- A munkahely összeforrt a magánélettel, a háztartási feladatokkal. Változtak a munkanapok, megszűntek a szokások, sokan pizsamában kezdtek dolgozni a számítógép előtt, és még hónapokig így dolgoztak. A nap végére nagyon elfáradtak.
- Hiányzott a napi kapcsolat a munkatársakkal.
- Voltak termelő cégek, ahol a termelés csökkent, ezért volt, aki részmunkaidőben dolgozott, volt, akit elbocsátottak.
- Volt olyan cég is, amely a teljes tevékenység megváltoztatására kényszerült.

Az 50 év feletti nőkre jellemző megállapítások

- A munkájuk elvégezhető volt home office-ban digitális eszközökkel, amelyhez nem volt szükség semmilyen felkészítésre.
- A munkahelyeken kialakult a hibrid (e-mail, telefon, skype, facetime, stb) megbeszélések rendszere.
- A digitális tudás iránti igény erősödött. A munkatársak motiválása megváltozott és személytelenné váltak a munkafázisok.

- Az első kétségbeesés után a pandémiás helyzethez gyorsan alkalmazkodtak és készek voltak újratervezni. Bár az összezártság mindenkit feszültté tett, az otthoni karanténban sok szép közös élmény valósult meg. Az elmaradt otthoni dolgokat bepótolták. A vidéki nők úgy gondolják, hogy a vidéki környezet nagyobb szabadságot tett lehetővé.
- A családok napi menetrendje megváltozott. A háztartási és a gondoskodó munka ráfordítása megnőtt. A 14 év alatti gyermekek otthoni tanulása inkább a nőket terhelte. Kis számban, de előfordult, hogy a pandémiás időszakban önként kilépett az anya a munkahelyéről, hogy ellássa a családot és a gyermekeit tanítsa.
- A COVID-19 járvány idején a fertőtlenítő szerek és a steril maszkok folyamatos használatát fontosnak tartották.
- A TV csatornák műsorai segítették a társadalom alkalmazkodását a járvány helyzethez bemutatták a higiéniai szabályokat és a járvánnyal kapcsolatos társadalmi célú reklámokat adásba tették.
- A COVID 19 hatására tett kormányzati intézkedéseket a családok és a munkahelyek érdekében megfelelőnek tartották, mind az egészségügyi intézkedéseket, mind a hiteltörlesztési moratórium bevezetését.

A négy fókuszcsoport megerősítette a kérdőíves felmérés eredményeit.

Kiemelt javaslatok a kutatás eredményei alapján

- Veszélyhelyzetbe bármikor kerülhet a világ, ezért jobb, ha felkészülünk rá. Ennek érdekében erőteljesebben szükséges fejleszteni az oktatás digitális hátterét, minden szinten.
- A nők munkaerőpiaci jelenlétének összehangolását a családi élettel az atipikus munkamódszerek segítették. Az atipikus munkamódszerek és a munkaszervezés (részmunkaidő, home office, stb.) részletesebb kidolgozására szükség van, hogy a munkaadó annyi munkát követeljen, amennyit a munkaidő alatt el lehet végezni és ne többet.
- A digitális felkészültség szinten tartására és a fejlesztésre figyelmet kell fordítani. Az IT fontossága tovább nőtt a munkában, ami a folyamatos tanulást és továbbképzés szükségességét vonta maga után. A felnőttkori tanulás lehetőségét tágabbá szükséges tenni és módszeriben jobban a napi élethez igazítani.
- A COVID-19 harmadik hullám után a félelem elszállt, a feszültség megmaradt, amit sokan oldani próbáltak különféle módszerekkel (séta, zene tanulás, kirándulás stb.). A média ezen a területen nem vállalt szerepet. Hozzáértő szakértők bevonásával van mit tenni, hogy az emberek kapjanak tanácsot a feszültség oldására. Elvárható lett volna, hogy jó gyakorlatokat mutasson be a média, mint pl milyen megoldások lehetnek a home office-ban, hogyan kell a

családot megszervezni, a covidos családtag elkülönítését kis lakásban hogyan lehet megoldani stb.

- A járvány, a „home office” és az otthoni tanulás új problémákat generált. Sok esetben szükség volt digitális eszközök vásárlására is. De volt olyan helyzet, hogy bútorokat is kellett venni. Vagy a munkához számítógépet kellett kölcsönözni.
- Munkajogi kérdések is felvetődnek. A home office-hoz miért nem a munkaadó biztosítja a számítógépet vagy a bútort. Szükséges lenne e terület jogszabályi rendezése.
- A generációk együttműködése eléggé eklektikus volt. Az egymásnak való segítség csak részben volt érzékelhető. A generációs kérdéskörrel nem foglalkoztak sokan. Néhányan a generációk együttműködését szorosabbnak ítélték, míg mások a generációk elhanyagolását jelölték meg. A generációk együttműködése támogatást igényel.

A szerző:

Modláné Görgényi Ildikó

felnőtteképzési szakértő, a Visegrádi Alap által támogatott kutatás vezetője Magyar Női Karrierfejlesztési Szövetség